

HUR MÅR SVERIGES BARN?

Mycket är bra för barn i Sverige jämfört med i andra länder. Sverige har skrivit under FN:s barnkonvention och lovat att alla beslut ska utgå från barnets bästa, och att barns röster ska höras. Men så är det inte alltid. Barnets rättigheter kränks även i Sverige.

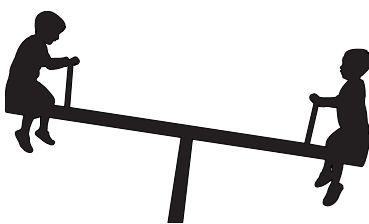
MER ÄN 1,9 MILJONER BARN

I Sverige utgör barnen 20 procent av befolkningen. Det är en ganska låg siffra. I en del länder i Asien är omkring 40 procent av befolkningen barn och i södra Afrika är över hälften av befolkningen barn.

INFLYTANDE & DELAKTIGHET

Drygt hälften av eleverna på skolor i Sverige tycker att de får vara med och bestämma och har *inflytande* i skolan. Det är vanligare att de äldre barnen i årskurs 7-9 och gymnasiet känner att de har inflytande jämfört med barnen i årskurs 4-6. I hemmet tycker 89 procent av barnen att de får vara med och bestämma.

LEK, KULTUR OCH IDROTT

Barn har rätt att leka, uppleva kultur och utöva idrott. Nästan alla barn (96 procent) säger att de besökt minst en kulturaktivitet det senaste halvåret (till exempel bio, museum, teater eller konsert). Det finns inga större skillnader i ålder eller familjestorlek. Skillnader finns däremot för idrott och föreningsliv. Barn med föräldrar om har högre utbildning idrottar mer och är mer aktiva i föreningsliv.

HEMLÖSHET

Under första halvan av 2017 blev 188 barn *hemlösa* när deras familjer vräktes. Så får det inte vara men det händer ändå. Om barnets föräldrar inte bor tillsammans, och den ena föräldern vräks, flyttas barnet ibland till den andra föräldern om hen har bostad. Det händer ibland utan att myndigheterna tar reda på om det är det bästa för barnet. Enligt Barnkonventionen ska det alltid undersökas. Rädda Barnen uppskattar att minst 5 390 barn är hemlösa i Sverige.

MOBBNING & KRÄNKANDE BEHANDLING

96 procent av barnen i Sverige säger att de känner sig trygga i skolan. Men vart fjärde barn i åk 3 - 6, och vart femte i åk 7 - 9, har utsatts för *mobbing/kränkande behandling* av andra elever i skolan det senaste året. Mobbing på nätet blir allt vanligare. Många barn utsätts för hot och hat på sociala medier. Det verkar lättare att mobba och kränka någon på nätet eller genom mobilen, anonymt utan att behöva se den drabbade i ögonen. Barn utsätts också ibland för övergrepp av vuxna via nätet och sociala medier.

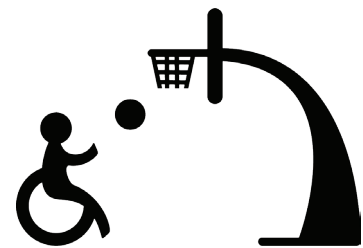
FATTIGDOM

Ungefär 234 000 barn lever i familjer som har det svårt ekonomiskt. Familjer med låga inkomster får bidrag för att t.ex. kunna betala hyran, köpa mat och kläder. Det kallas *försörjningsstöd*. Ungefär 140 000 barn lever i familjer som någon gång under ett år får försörjningsstöd. Försörjningsstödet är lågt och det drabbar barnen. Ofta räcker inte pengarna till för att barnen ska kunna delta i samma aktiviteter i skolan eller på fritiden som sina kompisar. Det kan gälla t.ex. utflykter,

skolresor, idrottsaktiviteter och biobesök. Det är inte heller självklart att barnen i familjer med försörjningsstöd kan få t.ex. egen mobil, surfplatta eller dator. För många fattiga barn är skolmaten den enda lagade maten de får på hela dagen.

BARN SOM PLACERAS I ANDRA HEM

Under 2016 var 30 500 barn någon gång placerade för vård utanför sitt hem. De skildes från sina föräldrar och placerades i *familjehem*, på en *institution* eller blev omhändertagna på något annat sätt på grund av exempelvis misshandel eller missbruk i hemmet. En fjärdedel av barnen placerades med tvång - vilket betyder mot föräldrarnas vilja, och ibland även barnens egen vilja - för barnets bästa.

FUNKTIONSARIATIONER

Barn med *funktionsvariationer* (funktionsnedsättning) har samma rätt till en identitet, utveckling och skydd som alla andra barn. I Sverige finns nästan 300 000 barn i Sverige, 1 av 7 barn, som har en funktionsvariation. I jämförelse med andra barn upplever de sin hälsa som sämre och att de är mer utsatta för mobbing. De trivs ofta sämre med livet och i skolan och deltar mer sällan i fritidsaktiviteter.

PSYKISK OHÄLSA OCH SJUKDOM

1 av 10 barn mellan 10 och 18 år lider av *psykisk ohälsa*. Fler flickor än pojkar säger att de mår psykiskt dåligt.

Uppskattningsvis 100 000 barn lever med en förälder som är psykiskt sjuk. Samhället ska enligt lag stötta barn som har föräldrar med en allvarlig psykisk sjukdom och/eller missbruksproblem. Men alla får inte det stöd de behöver.

MÄNNISKOHANDEL

Det finns barn i Sverige som tvingas av vuxna att tigga, arbeta och/eller sälja sex. En del av de barnen förs hit från andra

länder. Ingen vet hur många barn det rör sig om, då de göms undan och utnyttjas i hemlighet. År 2017, mellan januari och augusti, polisanmälades t.ex. 14 fall av handel med barn för sexuella ändamål.

MINORITETER

Sverige har fem *nationella minoriteter*, grupper som har levt här under mycket lång tid och har rätt till särskilt stöd för att bevara sitt språk, sin kultur och sin identitet. Förutom Sveriges urfolk *samerna* gäller detta *judar*, *romer*, *tornedalingar* och *sverigefinnar*. Många barn som tillhör minoriteterna upplever att de diskrimineras och inte får det stöd de har rätt till.

SKYDD MOT VÅLD

Rädda Barnen uppskattar att 200 000 barn, 1 av 10 barn, är med om att deras mamma misshandlas. Ibland blir även barnen slagna men de far illa även om de inte själva utsätts för fysiskt våld. Ändå får de sällan den hjälp de behöver.

När vuxna straffar barn genom att slå dem kallas det *aga*. Bara 53 länder i världen har totalt förbud mot *aga* i hemmet och skolan. Sverige var det första landet i världen som totalförbjöd vuxna att slå barn, år 1979. Trots det uppskattar Rädda Barnen att vart sjunde barn i Sverige blivit slaget av en vuxen.

SEXUELLA ÖVERGREPP

2017 (jan-aug) polisanmälades 6 378 *sexuella övergrepp* mot barn. Av tio anmälningar leder bara ett eller två till en rättegång. Men de allra flesta övergreppen anmäls aldrig. Vanligast är att övergreppen görs i hemmet, och många av dem utförs av jämnåriga. Sexuella

övergrepp blir också allt vanligare på nätet/sociala medier, liksom spridningen av barnpornografi.

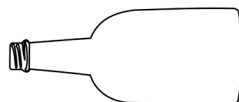

GÖMDA BARN

I Sverige finns barn från andra länder som inte har fått tillstånd att vara här. Ingen vet hur många, men det är tusentals barn. En del lever *gömda* för att de inte fått uppehållstillstånd för att stanna i Sverige. För många är det svårt att gå i skolan och till doktorn. Svensk lag säger att alla barn, även de som inte har uppehållstillstånd, har rätt till skola och sjukvård. Men gömda barn och deras föräldrar vågar sällan söka hjälp. Det finns också barn som tvingas leva gömda för att föräldern måste ha hemlig adress, till exempel för att den, och ibland barnen, har hotats av en f.d. partner.

HBTQ

Det är förbjudet att diskriminera någon i Sverige på grund av *kön*, *könsöverskridande identitet* eller *uttryck* samt *sexuell läggning*. Ändå utsätts barn som identifierar sig som *homosexuella*, *bisexuella*, *transpersoner*, *queer* (eller något annat som ingår i begreppet HBTQ+) ofta för mobbning eller annan kränkande behandling. Skolan har skyldighet att stötta och skydda barn men den lyckas inte alltid med sitt uppdrag.

MISSBRUK

Ungefär 400 000 barn i Sverige har en förälder som missbrukar alkohol eller narkotika. Barnen behöver stöd, men får inte alltid den hjälp de har rätt till.

En del barn missbrukar själva droger. När elever i årskurs 7 år fick frågor om sin alkoholkonsumtion svarade 6 procent av eleverna att de varje månad dricker alkohol. I årskurs 9 är det fler; 16 procent av eleverna. 2016 hade 5 procent av flickorna och 6 procent av pojkarna i årskurs 9 någon gång använt narkotika.

ENSAMKOMMANDE BARN

Människor som flyr från krig eller för att de förföljs i sitt hemland, kan söka skydd (asyl) i ett annat land och få stanna där. Många barn kommer ensamma som flyktingar till Sverige. Under 2015 kom väldigt många *ensamkommande barn* som sökte asyl i Sverige, drygt 35 000. Det berodde bl.a. på kriget i Syrien. Under 2016 sjönk antalet kraftigt och bara 2 199 ensamkommande barn sökte asyl i vårt land. Det behövs fler som hjälper till att ta hand om barnen. En del rymmer eller utnyttjas av vuxna. Under de senaste åren har ungefär 300 ensamkommande barn försvunnit varje år. Ingen vet var de är eller vad de råkat ut för.

BARN TILL FÅNGAR

Cirka 30 000 barn har en förälder som sitter i *fängelse* eller tillhör *frivården*. Frivård kan exempelvis vara att den dömda får vistas ute i samhället men övervakas med hjälp av fotboja. Ibland är båda föräldrarna frihetsberövade. Det kan vara svårt för barnen att få träffa fängslade föräldrar, till exempel om de sitter i ett fängelse långt borta från barnens hemort.

BARNENS HJÄLPTELEFON

BRIS (Barnens Rätt i Samhället) har en *Barnens Hjälptelefon* dit du gratis kan ringa och få stöd. Om du behöver någon att prata med om dina problem, eller behöver tips om var du kan få mer hjälp, kan du ringa 116 111. Du behöver inte berätta vad du heter eller var du bor. På BRIS hemsida (www.bris.se) kan du även mejla in dina frågor eller chatta. De vanligaste samtalen gäller psykisk ohälsa, familjekonflikter, att vara ung och vänner.

